

Stembrowicz, Kazimierz

"Istoriczieskaja geografija Zołotoj Ordy w XIII-XIV w.", W. Ł. Jegorow, Moskwa 1985 : [recenzja]

Przegląd Historyczny 77/3, 611

1986

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

bardzo pobieżnie oraz doktryny, druga zawiera tłumaczenia na polski tekstów św. Antoniego. Przedstawiono tu teologię świętego w układzie systematycznym w czterech częściach: Bóg, Najświętsza Maria Panna, Człowiek, Życie kontemplacyjne; a więc odpowiednie zagadnienia zilustrowano fragmentami jego pism. Posłużono się tu najnowszym wydaniem krytycznym „Sermones Dominicales et Festivi” (Padwa 1979). System odnośników prosty — umożliwia łatwe dotarcie do cytowanego wydawnictwa. W drugiej części tego dzieła mieszczą się interesujące i ważne dla historyka religijności trzy homilie maryjne drukowane w zasadzie w całości (bez protematów tj. wstępów).

Szkoda, że nie dodano rozdziału o kulcie tak popularnego patrona w Polsce. Wobec braków w literaturze polskiej książka ta może być użyteczna zwłaszcza ze względu na zawarte w niej teksty. Szkoda też, że autor nie zasygnalizował, co z owych pism już było drukowane po polsku, a co czytelnik otrzymuje po raz pierwszy. Szkoda również, że nie odsłonił swego warsztatu i nie wiemy z jakich źródeł i opracowań korzystał. Przydałyby się także w popularnej książce komentarze do publikowanych tekstów.

R. K.

W. Ł. Jegorow, *Istoriczeskaja gieografija Zolotoj Ordy w XIII—XIV w.*, Izdatielstwo „Nauka”, Moskwa 1985, s. 245.

Monografia Jegorowa zawiera się w granicach chronologicznych 1243-1395. Dla autora „Złota Orda odgrywała szczególną, skrajnie reakcyjną rolę w rozwoju politycznym, społecznym i kulturalnym” (s. 5). Fakty, które przytacza na dalszych stronach, nie zawsze potwierdzają to jego wewnętrzne przekonanie. Książka składa się z pięciu rozdziałów, w których po kolei omówiono źródła i historiografię, terytorium i granice, ośrodki miejskie wraz z niektórymi aspektami ekonomicznymi, struktury polityczno-administracyjne oraz geografię najazdów mongolskich. We wstępie Jegorow kategorycznie neguje większość osiągnięć przedrewolucyjnej historiografii rosyjskiej, poglądy w tej materii Gumilowa oraz niektóre radzieckie historie republikańskie. Swoje badania oparł przede wszystkim na wynikach prac archeologicznych i numizmatycznych, kronikach perskich i arabskich (z drugiej ręki), latopisach, relacjach podróżników oraz średniowiecznych mapach włoskich i hiszpańskich. Najciekawszy jest obszerny rozdział poświęcony miastom Złotej Ordy. W sumie stwierdzono istnienie około 110 ośrodków miejskich, z których około 30 nie posiada dotychczas lokalizacji archeologicznej. Według Jegorowa materialna kultura miejska Złotej Ordy reprezentowała stosunkowo wysoki poziom. Apogeum rozwoju osiągnęła w XIV wieku. Na niektórych obszarach stopień osiadłości był w ogóle dość znaczny, jakkolwiek samo państwo nie straciło swojego charakteru koczowniczego. Książka posiada indeksy oraz załączone mapki Złotej Ordy w XIII i XIV wieku.

K. S.

Statuti di Cittadella del secolo XIV, a cura di Gherardo Ortalli, Giuseppe Parolin, Marco Pozza, Corpus statutario delle Venezie 1, Società Editoriale Jouvence, Roma 1984, s. 154.

Cittadella została założona w 1220 r. przez komunę padewską jako miasto-forteca mająca bronić Padwy przeciwko Treviso, odpowiednik trewizańskiej fortecy Castelfranco, zbudowanej nieco wcześniej, u schyłku XII w. Usytuowana została na skrzyżowaniu dróg z Padwy do Bassano i z Treviso do Vicenzy, a więc w